

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 4 krone,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 3 krone.

Uredništvo in upravištvo Komenskega ulice št. 12.

Na novi podlagi.

I

E però di moto proprio e certa scienza pubblichiamo la presente Nostra Istruzione, alla quale, quasi a codice giuridico della musica sacra, vogliamo della pienezza della Nostra Autorità Apostolica sia data forza di legge, imponendone a tutti col presente Nostro Chirografo la più scrupolosa osservanza.

Motu proprio papeža Pija X.
z dne 22. nov. 1903.

Objavljamo ta pouk vsled proste odločitve in po dobrem premisleku in hočemo, da ima vsled popolne moči Naše apostolske avtoritete veljavo postave kot pravni zakonik za cerkveno glasbo in za vežemo vsakega s tem Našim pismom, da ga natančno izpolnjuje.

Ljubljanski škofijski list 1904, str. 82.

Dajznamenitejši dogodek na polju cerkvene glasbe je zadnji čas brezdvojbena vrsta okrožnic papeža Pija X., s katerimi ustvarja zakoniti podstav za izvrševanje cerkvene glasbe v katoliški liturgiji rimskega obreda. Zgodovina bode govorila, da se je s tem činom Pija X. otvorila nova doba cerkveni glasbi, ki sigurno znatno povzdigne dostojnost službe božje, s tem pa tudi slavo božjo in pobožnost vernikov. Naš list je takoj, ko je doznal za cerkvenoglasbene publikacije iz Vatikana, obrnil pozornost na to novo dobo in razne okrožnice objavil v prevodu. Veseli nas pa, da je tudi ljubljanski „Škofijski list“ v VI. številki letošnjega leta objavil Motu proprio z dne 22. novembra 1903 v latinskem in slovenskem prevodu. Dostavil je tudi dekret kongregacije za sv. obrede z dne 8. januarja 1904, kateri po volji sv. Očeta izreka veljavo prejšnjega Motu proprio za vso katoliško cerkev. Veseli nas, pravimo, da se je to zgodilo po „Škofijskem listu“; veseli nas iz več vzrokov. Prvič se bode naše Cecilijino društvo vsled tega tem laglje sklicavalo na določbe apostolske stolice, ker se vendar poslej ne bo nihče mogel izgovarjati,

da jih ni poznal: ita ut sint inexcusabiles. Drugič pa se je s tem zopet pokazalo delovanje našega društva v čisti luči svojih pravil. § 2. se namreč glasi, da je namen Cecilijinega društva: povzdigovati in pospeševati katoliško cerkveno glasbo v smislu ter duhu svete cerkve, na podlagi cerkvenih določb in ukazov. Naše društvo je bilo in ostane vedno ponižni služabnik cerkvene avtoritete. Pod pokroviteljstvom cerkvenih dostojanstvenikov je doslej delovalo, na zakonitih tleh cerkvenih postav hoče vstrajati i v bodoče. Zlasti prejšnja leta so Cecilijinemu društvu mnogokdaj nasprotniki v obraz metali očitanje, da samovoljno dela reformo. Še drugih očitkov mnogo smo bili deležni. A vselej smo izjavili kakor danes: Mi nismo avtoriteta, pač pa služimo cerkveni oblasti. To je bil vedno namen našega društva, s tem namenom na čelu gledamo naprej v bodočnost. Seveda nas pa iskreno veseli, da je papežev Motu proprio našemu 27 letnemu stremljenju pritisnil pečat priznanja na najvišjem mestu. Dajte cerkvi, kar je cerkvenega, smo neprestano klicali, in prav ta glas govori iz papeževega pisma. To nam je povod iskrenega veselja.

A še nekov drug razlog imamo, da se veselimo papeževih okrožnic za prenovljenje cerkvene glasbe.

Kdor je le količkaj zasledoval cerkvene zakone gledé na glasbo pri službi božji, se je uveril, da je cerkev izza tridentinskega zbora kaj rahlo postopala v tem pogledu. Ni čuda, previdnost je tako velevala. Le pogledjmo v 22. sejo istega zbora,¹⁾ kako splošno se izraža o cerkveni glasbi.²⁾ Prav tako tudi prepušča jako na kratko skrb za petje po cerkvah provincialnim sinodam in škofom.³⁾ V kongregaciji za svete obrede je pač cerkev dosledno povdarjala svoje stališče, ali vendar ne s tolikim uspehom, da bi se bila mogla reforma cerkvene glasbe splošno vršiti po katoliškem svetu. Duh časa, čudni nazori glasbenikov o cerkveni glasbi, posvetni nemiri in vojske in še razni drugi odnošaji so zavirali razvoj in reformo cerkvene glasbe. Kongregacija za cerkvene obrede je pač objavljala v tem smislu razne dekrete, ki so bili deloma generalnega, deloma partikularnega pomena in so, recimo, povzročili, da so se tu in tam jela gibati društva in posamniki v prosep cerkveni glasbi. Tako so Cecilijina društva v enomer povdarjala, kaj in kako zahteva cerkev, da naj se poje pri slovesnih ali petih svetih mašah. A vendar moramo zopet reči, da vsi ti naporu posameznikov in društev niso mogli prodreti do srca katoliških vernikov, ampak so obstali, rekli bi samo pri pojedincih. Pripravljali so torišče za izvršitev reforme pri cerkveni glasbi. Previdnost božja pa je posadila uprav v naših dneh na apostolsko stolico moža, ki čuti v sebi krepko voljo in strokovno zmožnost, da privede reformo cerkvene glasbe v katoliški cerkvi do zmage. Papež Pij X. sam pravi, da se smatraj njegov Motu proprio kot pravni zakonik za cerkveno glasbo, kateri kodeks mora vsakdo natančno izpolnjevati.

¹⁾ Decretum de observandis et evitandis in celebratione Missae.

²⁾ Ab ecclesiis vero musicas eas, ubi sive organo, sive cantu lascivum aut impurum aliquid miscetur, . . . arceant.

³⁾ Cf. Conc. Trid. Sessio XXIV. de ref. c. 12.

Ni nam pač treba povdarjati, da je Motuproprio splošen cerkven zakon. Kdor se je le količkaj bavil s cerkvenim pravom, bo umel, da je vsled tega dolžnost katoličanom, ravnati se po tem zakonu. Dobro pa bode, ako povemo naravnost svojim čitateljem, da je v vsaki škofiji škof poklicani varih splošnih cerkvenih zakonov. A ne le to. Škof sme v okviru splošnega zakona dajati tudi posebna pravila, ki naj vežejo vernike v njegovi škofiji. Zato smemo i mi pričakovati, da nam naši višji pastirji poleg splošnega zakona o prenovljevanju cerkvene glasbe objavijo tudi svoje posebne naredbe, po katerih naj bi se vršilo izvajanje Motuproprija papeževega in pa povzdignila cerkvena glasba po naših cerkvah na ono stopinjo, katera ji gre pri službi božji. In naše društvo, ki je vsekdar želelo služiti cerkvenim namenom, bo tudi vedno spoštovalo dotična ravnila, po katerih bi se moralo urediti cerkveno petje po posamnih škofijah. In ne le to. Kadarkoli dozvemo, da je tu pa tam izšel tak *ius particulare*, ga bomo v društvenem listu objavili in povdarili, da je za toliko, kolikor škof zahteva, obvezan za dotično škofijo.

Da se razumemo. Podlaga, na kateri se ima izvajati cerkvena glasba v liturgiji rimskega obreda, je dana. Ali marsikaj je v tem splošnem zakonu tako težavnega, da se zdi, kakor da bi se ne moglo zvršiti v naših krajih pri obstoječih razmerah. Omenjali bi za danes le določbo, ki zahteva, naj na koru pojejo le deški in moški glasovi, ženske naj se s kora odstranijo. To je kajpada za naše kraje, kjer skoro izključno ženske na koru sodelujejo, jako važno vprašanje. Prav tako bode trebalo dogovoriti se in pričakovati natančnejših določb gledé splošnega ljudskega petja pri liturgičnih funkcijah, gledé rabe instrumentov na koru in še mnogo sličnih prepornih vprašanj. Za obravnavanje in pojasnovanje teh in enakih težkoč imamo list, v katerem bodo naši prijatelji svobodno povedali svoja mnenja, na katera se bode brez dvojbe svojeodobno tudi duhovska gosposka ozirala. Tak *modus procedendi* so pričeli že Nemci v svojem Cecilijinem društvu. Ne le, da že v strokovnih časopisih obravnavajo društveno razmerje do najnovejših cerkvenih določb, tudi na občnem zboru društvenem, ki se vrši v Reznu dné 21. avgusta in nsl., se bode obravnavalo letos izključno le o tem, kako treba delovati Cecilijinemu društvu, da bode v vseh točkah soglašalo s papeževim Motuproprio. Kdor je zasledoval, s koliko vnemo, da ne rečem, silo so se poprej borili za dosedanje cerkvene liturgične knjige, mora biti v resnici vesel, da so poprej razburjeni duhovi takoj pripravljeni delovati v smislu papeževem in v vsem vršiti njegovo voljo za zboljšanje cerkvene glasbe.

Ali o tem, kakšnega pomena je papežev Motuproprio za druge narodnosti, izpregovorimo v prihodnjem listu. (Dalje prih.)

Gregorij Veliki in koral.

(Dalje.)

Skušali smo že dokazati, da so se ohranile koralne melodije do 14. stoletja neopkvarjene po ustnem izročilu. Konsekventno torej so se morale te ohraniti čiste tudi v rokopisih, ki so se napravili do onega časa. Z ozirom na to dejstvo so arheologi tudi segli po

najstarejših ohranjenih knjigah iz 9. 10. in 11. stoletja in po nekaterih boljših iz poznejše dobe. — Da se za sedaj še izognemo vprašanju, kje se je največ storilo za restitucijo koral, naj takoj omenimo, da se je pozornost vseh glasbenih arheologov pred vsem obrnila na oba najstarejša šentgalenska rokopisa. Ker sta pa oba rokopisa pisana z nevmami, in si samo s temi niso vedeli pomoči, so izkušali iste razrešiti s pomočjo rokopisov Guidona Areškega, ki so pisani z notnimi linijami. Kmalu se je pa pokazalo, da je Gvidon v svojih delih marsikaj izpremenil, in tudi nasprotniki so se že oglasili, da na ta način ne bo šlo. Vendar pa še niso obupali, ampak so s pomočjo drugih kodeksov, ki segajo v čas pred Guidonom vendar dosegli svoj namen. Vedno in povsod pa so jim bili za petami nasprotniki, ki seveda niso imeli drugega dela, nego da so iskali v rokopisih kake kontradikcije in napake, s katerimi bi jim bilo mogoče zavreči pristnost koral. Tudi s šentgalenskimi melodijami niso bili zadovoljni, ker se po njih mnenju celo šentgalenska rokopisa ne strinjata in se v marsičem razlikujeta. Ta ugovor pade, ako pomislimo, da so pisali en rokopis razni prepisovavci, ker je s smrtjo enega moral nastopiti drug in nadaljevati delo; in naravno je bilo, da je en prepisovavec delal malo drugačne poteze nego drugi. S tem se je pa malce izpremenila samo pisava, a melodije so ostale čiste in neizpremenjene. Tako trdi tudi izdajatelj lista „Paleographie musicale“ (I. str. 93.) in pravi, da bi bila le v tem razlika, ker so se sčasoma opuščala takozvana Romanova znamenja in črke. Govor je torej samo o pisavi in ne o melodijah. Hotele se je končno tudi zgodovinsko dokazati, da je n. pr. že diakon Amalar iz Metz († 857) izpremenil melodije. Nasprotno se je pa zopet dokazalo, da je Amalar le nekaj malega izpremenil pri horah, torej ne pri mašnih spevih, introitu, graduale i. t. d. To pa za tedanjí čas ni bilo nič čudnega, ker je skoro vsaka škofija pela hore po svoje. Gregorijanske melodije so se ohranile čiste in nepokvarjene. Edine izpremembe, o katerih lahko govorimo, so pri aleluja-spevih, toda le pri onih, ki so se lahko poljubno rabili in so bili napisani koncem vsakega rokopisa. Za vsak nov praznik so namreč stari zložili tudi nov aleluja, ki pa vendar ni bil stalen, marveč so ga lahko peli ali pa tudi ne, kakor se je tudi dotična rubrika glasila: „Alleluja quale volueris“. Razen tega se še v gradualih raznih rokopisov dobi kaka razlika, ki pa je tako neznatna, da se lahko iz konkordance drugih mest in rokopisov spozna, kaj je pravo. Splošno moramo reči, da so se v starih rokopisih ohranile prave in izvirne gregorijanske melodije.

Trditi pa moremo to izključno le o starih rokopisih iz 9., 10., 11. in tudi še iz 12. in 13. stoletja, t. j. iz one dobe, ko se je koralu res pripisovala ona vrednost, ki mu tudi gre. Bila je to za koral zlata doba, v kateri je povsod po širnem katoliškem svetu lepo процvitala cerkvena glasba in nastopala po cerkvenih korih v svoji popolni moči in pravem cerkvenem duhu. Verniki in pevci so globoko spoštovali lepe gregorijanske napeve in to ne radi tega, ker imajo tē za očeta velikega papeža, marveč ker so v resnici razumeli onega duha, ki jih je preveval in ki je tako lepo harmoniral s cerkveno liturgijo.

A nastopila je za koral nova — slabša doba. Že v drugi polovici srednjega veka se je porodila nova glasba, ki jo radi boljšega umevanja imenujemo mnogoglasno. Ta glasba se je s svojimi lepo donečimi akordi postavila nasproti preprostemu in enoglasnemu koralu in mu napovedala ljut boj. A koral, dasiravno ponižen in skromen po svoji zunanji obliki, je takisto kljuboval svoji nevarni nasprotnici. Vnel se je med obema zares hud boj, ki se je pa za koral, žal, neugodno končal. To nam jasno pričajo rokopisi iz 15. in tiskane knjige iz 16. in 17. stoletja, v katerih se razvidno kaže sukcesivno propadanje lepih gregorijanskih melodij. Čut in razumevanje koral sta vedno bolj ginila, dočim je figuralna glasba nastopala vedno bolj v polni moči. Nevarna tovarišica je kmalu obrnila nase pozornost laikov, in koralu je ostalo mesto le še po samostanih. A tudi tu se ni mogel dolgo vzdržavati; tudi med samostanskimi zidovi so zabrnili lepi akordi mnogoglasne glasbe in udušili skromno enoglasno petje. Na cerkvenih korih so se prikazale skladbe slavnih komponistov kakor Palestrine, Zoila, Suriana in dr., in izpodrivale koralne knjige. A vendar bi se še mogoče vzdržal koral na površju, da ni nastopil še hujši sovražnik — humanizem. Uprav ta je povzročil, da je nezadovoljnost nad enostavnim koralom kar vidoma rastla in je zavladala ona pogubna samovoljnost. Humanistu ni šlo v glavo, da ima koral pogosto na dolgem zlogu samo eno noto, na kratkem pa kar celo kopico. Začel je popravljati po svoje in kakor se mu je zdelo boljše, tako je naredil. Tako je sčasoma nastalo polno koralov brez vsakega

duha in zmisla. Zmešnjava je bila že tolika, da je bila nevarnost, da se koral popolnoma izroči pozabljivosti. Needinost v cerkvi glede petja je vedno bolj rastla. To se je uvidelo tudi na tridentinskem zboru in v 22. seji se je odredilo, da morajo škofje in provincialne sinode poskrbeti, da se uvede v cerkvi zopet dostojno petje.

Navzlic tej odredbi pa se dolgo ni storilo nič. Ustanovljale so se za pregledovanje koralnih knjig posebne komisije, o kojih uspehih pa nam ni dosti znanega.

L. 1577. pa se je takrat vladajoči papež Gregor XIII. obrnil v svojem breve z dne 25. oktobra istega leta na slavnega Palestrino in Annibale Zoila z nalogo, da bi odpravila iz koralnih knjig razne napake „barbarizme, superfluitates“, ki so se tekom časa vrnile. Oba strokovnjaka sta se takoj spravila na delo, in kmalu je bil „Proprium de tempore“ dovršen. Koliko sta še nadalje napravila, ni znano. Najbrže sta delo radi raznih preprirov tiskarjev, ki se niso mogli zediniti glede tiskanja knjig, in drugih neprilik celo opustila. Tu se pa nam vrine vprašanje, ali pa sta bila omenjena glasbenika zmožna tega dela? Res je, da sta bila oba veščaka v svoji stroki, kar jima tudi papež pripoznava v svojem pismu, jako dvomljivo pa je, da bi bila sposobna koralu dati zopet prvotno obliko. Zakaj koral popraviti, se pravi iz koral izločiti vse one napake, ki so se tekom časa vanj vrnile, torej zopet dobiti prave prvotne melodije. Zato pa je treba arheološkega raziskavanja. Ni pa verojetno, da sta tudi tako delala Palestrina in Zoilo, da celo nemogoče je bilo, ker je bila arheologija v onem času neznana. Popraviti sta torej mogla koralne melodije le po svojem umetniškem okusu in čutu, kar pa ne zadostuje. Poleg tega se je pa še njihino delo pozneje najbrže izgubilo. Ko se je namreč za papeža Klementa VIII. Raimondi, podjetnik takozvane medicijske tiskarne v Rimu, pogajal s Palestrinoviim sinom Iginijem — Palestrina je umrl že l. 1592. ne da bi zagledalo njegovo delo beli dan — da bi mu prodal očetove rokopise, se je pokazalo, da Palestrinovi rokopisov ni več, in da je Iginij izročil Raimondiju neke druge rokopise, ki niso imeli s Palestrino nobenega stika. Postavila se je na to zopet komisija, ki naj bi revidirala koralne knjige, in po prizadevanju té je izšla l. 1614. in 1615. takozvana medicjska izdaja. Imenovali so jo tako, ker je bila tiskana v medicjski tiskarni v Rimu. Iz tega vidimo, da ni Palestrina avtor te izdaje, in če bi tudi bil, da vendar nimamo v isti prvotne gregorijanske melodije.

Kljub tej izdaji, ki naj bi služila za pravo, pa vendar koral ni dobil prejšnje veljave. Baročni slog, ki se je vtihotapil tudi v glasbo, je zadal cerkveni glasbi smrtni udarec. Koral in (celo) figuralne skladbe slavnih skladateljev so se morale umakniti nezmisljeni in pokaženi glasbi, ki je služila le užesom, ne pa duhu in srcu. Koralne knjige so romale s cerkvenih korov v zaprašene knjižnice, kjer so počivale skoro 300 let, ne da bi se kdo zanje zmenil v tem času. Po cerkvah pa se je razlegalo ono teatralno in naravnost škandalozno petje, ki je posluševalca preje pohujševalo nego vzbujalo.

Sele v drugi polovici 19. stoletja se je zopet začutila potreba po pravem cerkvenem petju — koralu. In tedaj so zagledali beli dan stari rokopisi kakor smo že omenili. Napravile so se takoj razne koralne knjige na Francoskem, Nemškem in Laškem, ki so se poslale Piju IX., da bi jih odobril. Ta pa je prepustil vso stvar kongregaciji sv. obredov, ki naj bi ukrenila potrebno v tem oziru. In zgodilo se je, da je ta po prizadevanju kardinala Bartolinija, o kojem se pripoveduje, da še glasbe vešč ni bil, izvolila medicjsko izdajo, po kateri naj bi se natisnile nove koralne knjige. Pustetu, tiskarju v Reznu, se je na to podelil 30letni tiskovni privilegij, in iz njegove tiskarne je že l. 1870. izšla takozvana oficijelna ali regensburška izdaja. To je odobril papež Pij IX. in kongregacija svetih obredov jo je priporočila vsem škofom, da bi se kolikor mogoče razširila.

Tako je dobila cerkev oficijelno izdajo, ki naj bi ji zopet dala tako potrebno edinost glede cerkvenega petja. Toda vprašajmo se, ali pa je bilo to v moči te izdaje? Ali nam je podala ta izdaja one bogate zaklade melodij, katere je cerkev skozi ves srednji vek tako zvesto čuvala? Ali se smejo te melodije, ki nam jih nudi ta izdaja imenovati po Gregoriju Velikem? Omenili smo že, da kaj takega ne moremo trditi o medicjski izdaji, in isto seveda velja tudi o oficijelni izdaji, ki je hčerka medicjske. Torej v oficijelni izdaji nimamo gregorijanskih melodij. To priznava tudi rimska stolica v breve z dne 7. jul. 1894, kjer ne omenja gregorijanskega petja, in imenuje avtentične (ofic) koralne izdaje „libri choric ecclesiae“.

Popolnoma razumljivo je torej, da so na Francoskem in Nemškem proti tej izdaji protestovali vsi oni, ki so se držali starih melodij, t. j. onih, ki so bile napravljene po najstarejših rokopisih. Baš radi tega so se tudi ti imenovali tradicionalci ali zastopniki tradicionalnega koral. Res, da je izšlo na Francoskem precej tradicionalnih izdaj kakor Lambillotte, Reims-Cambrai, Raillard i. dr. ki si pa precej nasprotujejo, a to imamo bolj pripisovati naprčenemu razlaganju učenjakov nego nesoglasju rokopisov. (Konec prih.)

Oznanilo.

Poučni tečaj za organiste, ki ga priredi „Cecilijino društvo za lav. škofijo“ v Mariboru, se bo vršil od 27. do 30. septembra t. l. in sicer po sledečem vsporedu: V ponedeljek zvečer, dne 26. septembra, se odkažejo že došlim udeležencem tečaja stanovanja ter naznani prostor predavanj. V torek, 27. septembra ob 8. uri otvori tečaj predsednik Cecil. društva; nato se začne predavanja in vaje, ki trajajo celi torek, sredo in četrtek. Obravnavalo se bo teoretično in praktično: 1. Koravno petje, 2. nauko harmoniji, 3. orgle in orglanje, 4. umetno (zborovo) in ljudsko cerkveno petje in slednjič 5. nekoliko o liturgiji. Udeleženci bodo imeli tudi priliko slišati vzorna cerkvenoglasbena proizvajanja, in sicer bo v sredo, 28. septembra ob 8. uri v stolnici koralna maša, popoldne ob 3. uri istotam slovesne liturgične vespere; v četrtek, 29. septembra kot na god premil. kneza in škofa (praznik sv. nadangela Mihaela) bo ob 8. uri v stolnici slovesna sv. maša, pri kateri poje pomnoženi stolni zbor veliko šesteroglasno mašo L. Coerneja; isti četrtek zvečer ob 5. uri se vrši v frančiškanski cerkvi cerkveni koncert, v petek zjutraj ob 8. uri je pa v stolnici Requiem s koralnim petjem (pojo udeleženci tečaja) za vse rajne ude Cecilijinega društva — in s tem sklep tečaja. Potem se vrši ob 9. uri občni zbor Cecil. društva. Vabljeni so torej vsi gg. organisti, ki si žele izpopolniti svoje znanje ter se navzeti novega veselja in navdušenja za svojo nalogo, k tej prvi, važni prireditvi. Da se more pravočasno ukreniti vse potrebno radi prostora predavanj, kolikor mogoče brezplačnega stanovanja in hrane po primerno nizki ceni, naj vsi gospodje, ki se nameravajo tečaja udeležiti, naznanijo to vsaj do 10. sept. t. l. tajniku Cecil. društva, č. gosp. Frančišku Trop, stolnemu vikarju v Mariboru, ki daje tudi vsa natančnejša pojasnila.

Dopisi.

Iz Idrije 8. avgusta. Gospod urednik! Že dolgo niste dobili kakega dopisa iz Idrije. Mislili ste gotovo z marsikaterim drugim, da se tam v hribovskem kotlu na goriški meji ne gibljejo mnogo na cerkvenem koru. Ko bi se naučili kaj novega, bi bili gotovo objavili v našem strokovnem listu, saj smo njega dni brali o mnogobrojnem tamošnjem cerkvenem zboru. A po dopisih sklepati na stanje cerkvenega petja, ni vselej varno. Človek se tudi naveliča poročati vsako novost, ki se je uvedla, ali vsako izpremembo v krogu pevskih moči. Tok časa tudi marsikaj seboj prinese. Včasih je veliko navdušenje za glasbo, hiti se brzim korakom kvišku, a zopet začne pojemati, da se takoj opazi: sedaj gredo navzdol. A ko je nekaj časa vladala letargija, dvigne se zopet z novim navdušenjem in s podvojeno močjo za vzorom cerkvene glasbe. Tako gibanje je navadno pri vsakem pevskem zboru. To je ne-

kako „valovanje življenja“ pri cerkveni in posvetni muziki. Ako bi iz tega stališča presojal stanje in gibanje našega cerkvenega zbora, sem nekako v zadregi, kam bi ga uvrstil.

Naš orkester je zadnji čas izgubil dve čvrsti moči.

Radi bolezní in stanovskega posla je opustil svoje mesto pri mašah ob 10. uri flautist, in pretečeni mesec je nagloma umrl g. Frančišek Seljak, rudarski paznik, ki je dolgo vrsto let na koru igral I. klarinet. Bil je ob svojem času tudi vodja rudarske godbe in „soli“ za klarinet je večinoma z veliko fineso in gorko vnemo igral sam. Prazno mesto, katero je on poprej zavzemal toliko let na koru, bo težko nadomestiti. Ni pa bil samo dober glasbenik, za klarinet nekako virtuoz v Idriji, temveč tudi natančen in točen. Ni prišel nikoli prepozno, ni govoril med pavzami, ni delal v cerkvi opazk ali kritikoval na glas, ako mu ni bilo kaj pogodu. Bil je glasbenik stare korenine, ki je delal za čast božjo iz prepričanja. Ni iskal ne hvale, ne priznanja od ljudi, a potrudil se je vedno po svojih močeh, da bi kaj pripomogel k skupni harmoniji. Kakšnega duha in prepričanja je bil, dovolj znači dejstvo, da je bil ud vednega čiščenja presv. Rešnjega Telesa, in pozne skupne ponočne ure ni nikoli zamudil. Prepričani smo, da se je v večnosti pridružil nebeški godbi, tam sedaj nadaljuje, kar je na zemlji zvrševal. Večni sodnik pač ne bode pozabil onih ur, katere je pokojni prečul pred tabernakljem, ne bo prezrl onega truda in napora, katerega je s toliko vnemo na cerkvenem koru toliko let prestal v božjo čast. Pravo priznanje in hvalo je gotovo dobil že od Onega, ki natanko presodi nagibe vsega našega delovanja.

Dragi tovariš! Težko Te bomo pogrešali v našem krogu, a kar je Vsegamogočnemu dopadlo, za trud in napor, ki si ga prebil njemu v čast, poplačati Te prej, kakor smo sami pričakovali, se vклонimo, če tudi s težkim, da, s krvavečim srcem Modrosti božji. Bodi nam vzor vstrajnega, pohlevnega, ubogljivega sotrudnika, prosí tam za nas, naj te ravno v teh čednostih, ki so tako redke pri cerkvenem zboru, posnemamo! Nad zvezdami se zopet snidemo pri nebeškem koru!

Če opomnim, da se naš cerkveni zbor redno shaja dvakrat na teden k pevski vaji, da večina, ako ni kateri službeno zadržan, rada prihaja, moram priznati, da gremo na kvišku, če tudi počasi. Da smo na pravem potu do sedaj bili, nas je prepričal zadnji „Motu proprio“ našega papeža Pija X., velikega cerkvenega glasbenika. Ko smo prebrali njegovo okrožnico, smo zadovoljni odložili list ter si rekli: v tem duhu smo do sedaj že delovali. Ni nam prav nič potreba izpreminjati programa. Le naprej v tej smeri in ne bo nas vest pekla, da smo kaj po svoje prikojili!

Ne bom našteval ne latinskih maš, ne raznih motetov, saj že to zadostno priča, da moramo imeti precej bogat repertoar, ko imamo vsak praznik in nedeljo peto mašo ob 10 ih, in celo navadne nedelje večinoma z orkestrom. Menim, da sem s tem poročilom spolnil svojo dolžnost in zadostno označil stanje našega cerkvenega zbora. Ako bi pa Vi, gospod urednik, bili družega mnenja in dopis vrgli v koš, se ne bom pritožil. Tu imamo lahko bolj omejeno duševno obzorje, saj se nahajamo v globokem kotlu in redkokdaj pridemo iz njega. Vi pa, gospod urednik, imate vse drugačno obzorje, ter bolj veste, kaj je za med svet, kaj pa ne. Zato se Vam tudi v ponižnosti klanjamo.

y.

Z Vipavskega. Dne 24. julija je bil v Skriljah (podružnica župnije Kamnje) cerkveni shod. Pri sv. opravi se je pela Schweitzerjeva maša v čast Detetu Jezusu prav dobro, le škoda, da so sredi sv. maše orgle odpovedale pokorščino. Radi tega so morali pevci polovico maše peti „na suhem“. Pri procesiji so peli iz Riharjevih „Hymni et antiphonae pro festo ss. Eucharistiae“ štev. 1. 2. 3. 6. 17. — Tantum ergo od P. Hartmanna von An der Lahn-Hochbrunn. Popoldne: Iz „Slava Jezusu“ štev. 32. in 29. Litanije in Tantum ergo zložil Vinko Vodopivec.

V Batujah, dne 31. julija. Pri sv. daritvi, maša: J. Schweitzer: Missa in honorem Immac. Concept. B. M. V. — Pri procesiji so se pele pesmi iz „Cantica sacra“ od Foersterja, Tantum ergo od H. Goetzeja. Popoldne: Litanije, zložil Pahor L. in Tantum ergo zložil Groiss. Euharistične iz „Cantica sacra“ od Foersterja.

V Sv. Križu, dne 2. avgusta, na Porcijunkulo. Pri sv. opravi: Adolf Kaim, Missa in honorem St. Caeciliae. Tantum ergo od P. A. Hribarja. Popoldne: Litanije, zložil Vinko Vodopivec, Tantum ergo zložil P. A. Hribar, Te Deum zložil A. Foerster. Zraven tega še mnogo pesmi iz „Slava Brezmadežni“.

Razne reči.

— Č. g. Franc Schilt, slavni organist, profesor na cerkvenoglasbeni šoli v Reznu je umrl meseca julija v Soleure, star komaj 34 let. Bil je urednik cerkvenoglasbenega lista „Der Chorwächter“. R. I. P.

— Tvornica glasbenih instrumentov Camillo Sambruna je dobila naročilo iz Vatikana, naj takoj odpošlje veliko število glasbenih instrumentov za papeževo žandarmerijsko kapelo. Vse kaže, da se sv. Oče vsestransko zanima za glasbo.

(Po „Musica e Musicisti“, Milano.)

— Med raznimi znamenitostmi na svetovni razstavi v St. Louisu v Ameriki so tudi velikanske orgle, pač do sedaj največje na svetu. Imajo namreč 140 registrov, 10 059 piščalk in stanejo 466.000 kron. Električna sila je uporabljena v največji meri. Meh goni motor z močjo 10 konjskih sil.

— Tamburica v cerkvi! „Crvena Hrvatska“ piše: Na Božične praznike in na Novega leta se je pela v cerkvi „Domina“ kakor običajno vsako leto tudi letos pri sv. maši ob 9. uri pesem: „U sej vrijeme godišta“ s spremljevanjem hrvatskega tamburaškega zbora. Cerkev je bila prenapolnjena. Posebno ganljiv je bil prizor, kadar so naši tamburaši med povzdigovanjem (!) udarjali neko čarobno melodijo, ki je morala vsakega globoko ganiti. Zadnji dan leta, na praznik sv. Silvestra je udarjal pri prvi sv. maši ob 6. uri v cerkvi sv. Vlaha tamburaški zbor mestnega škofovskega semenišča. Hm, ti so pa še daleč!

(Po listu „Tamburica“ broj 8. izdaja J. Stjepušin, Sisak.)

— Vodjem praškega konservatorija je namesto prerano umrlega Dvořaka imenovan prof. Knittl. V Dvořakovi zapuščini so našli tri zvršene simfonije, katere se bodo v kratkem objavile.

— Dne 21. junija 1904 je preteklo ravno 100 let, kar je bil rojen J. G. Seidl, pesnik avstrijske cesarske himne.

— Dne 2. julija je bila v Berlinu skrivnostna slovesnost. O polnoči so razkrili skupni spomenik Beethovenu, Mozartu in Haydnu. Berolinska „Liedertafel“ pa je zapela vsakemu teh glasbenih velikanov na čast po eno pesem, a pri tem jih je zasačila policija ter jih zapodila radi — motenja nočnega miru.

— Za nameček! Pri neki soireji je prosila hišna gospa navzočega slavnega tenorista Ceponija, naj bi zapel še kakšno pesem. Tenorist se brani z ozirom na to, da je že pozno v noč, ter bi se utegnili sosedje pritoževati radi motenja nočnega miru. „A, kaj še“, reče gospa „Ti se nimajo kaj pritoževati, saj imajo tudi oni psa, ki tuli večsih celo noč“.

Oglasnik.

Missa pro defunctis ad IV. voces inaequales aut una voce cum organo auctore Matthaeo Vurnik. Založil skladatelj, natisnila Katoliška tiskarna. Cena lepo natisnjeni partituri 1 K.

Skladba seza v višini do „es“, le konec ofertorija še do „f“, zato bi bilo „enoglasje“ samo za tenor ali sopran pripravno. Pri „Benedictus“ bi se morali prvi 3 takti vporabiti kot predigra, da se nepoje v enoglasju isto dvakrat. Drugače pa vsa čast tej maši, v kateri je mila a dostojna melodija povsodi v gladkem toku vpravljen v homofonične stavke, deloma v falsobordone, akoravno je skladba vseskozi jako lahka, vendar je zelo zanimiva — škoda, da ni posebnih glasov! „Sekvenca“ se mora peti koralno.

Listnica uredništva.

Č. g. Fr. K. na B. Oprostite, topot smo že list napolnili, ko je došel Vaš dopis. Pride prihodnjic. Na Vašo zahtevo se bomo ozirali, samo to Vas prosimo, da ostanete listu i v bodoče zvest in trajen sotrudnik. Zdravi! — Č. g. — o. Za danes je došlo prepozno. Čestitamo, da se Vam je želja izpolnila, računamo pa na to, da boste list redno podpirali v bodoče s članki in dopisi. Na svidenje, predno odidete in pa iskreno pozdravljeni!

Corrigenda. V 6. prilogi št. 20 v 1. taktu naj poje alt „d“ namesto „cis“. V 10. taktu dobita tenor in bas piko. V 17. taktu dobi sopran pri „h“ dvopičje, torej še eno piko. — Št. 22. naj stoji v besedilu 2. takta beseda expertem namesto exportem!

Današnjemu listu je pridejana 8. štev. prilog.

Odgovorni urednik lista Janez Gujezda. — Odgovorni urednik glash. priloge Anton Foerster. Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska Zadružna tiskarna v Ljubljani.